

اثرات مهارکنندگی کله سیستو کینین (CCK₈) در جذب گلوکز توسط

انتروسیتهای روده کوچک خوچه هندی

دکتر مجتبی بهشتی تبار^۱ - ابوالقاسم عباسی سرچشمه^۲

چکیده

دستگاه گوارش منشأ بسیاری از هورمونها میباشد و از آن میتوان به عنوان بزرگترین عضو درون ریز بدن نام برد. یکی از سه گروه عمده هورمونهای دستگاه گوارش کله سیستو کینین میباشد. نقش اصلی هورمونهای گوارش از جمله کله سیستو کینین در رابطه با هضم، جذب و حرکت مواد غذایی در طول دستگاه گوارش است. این تحقیق با هدف بررسی نقش کله سیستو کینین روی جذب گلوکز در روده خوچه هندی در شرایط *in vitro* انجام شده است. کله سیستو کینین ۸ (CCK₈) در هشت اسید آمینه شبیه به انتهای کله سیستو کینین ۳۳ (CCK₃₃) میباشد. نوع تحقیق مطالعه تجربی بر روی روده کوچک خوچه هندی و بررسی نقش هورمون بر جذب گلوکز در انتروسیتهای روده بوده است. در این تحقیق از جفت چمبرزهای کوچک (Mini ussing chamber) استفاده شد که یکی بدون حضور CCK₈ و دیگری با حضور CCK₈ به ترتیب به عنوان شاهد و تجربی مورد بررسی قرار گرفت. هم چنین با استفاده از چمبرزهای بزرگ (Large transport chambers) که یک برش به عنوان شاهد و نیز به عنوان تجربی مورد بررسی قرار گرفت، کله سیستو کینین ۸ سولفات با غلظت یک میکرومولار باعث کاهش جذب گلوکز به میزان ۴۵٪ گردید. کله سیستو کینین ۸ غیر سولفات با غلظت بیشتری نسبت به کله سیستو کینین سولفات باعث کاهش جهت گلوکز به میزان ۵۰٪ در انتروسیتهای روده گردید. اثرات بازدارندگی جذب گلوکز در انتروسیتهای روده توسط کله سیستو کینین ۸ سولفات و غیر سولفات با اثراتی که روی گیرنده های کله سیستو کینین (رپتورهای CCK_A و CCK_B) دارند اعمال میشود. کله سیستو کینین ۸ سولفات که تمایل بیشتری نسبت به گیرنده های کله سیستو کینین دارد با غلظت کمتری باعث کاهش جذب گلوکز توسط انتروسیتهای روده.

واژه‌های کلیدی: انتقال گلوکز، کله سیستو کینین - روده کوچک

مقدمه

شدن ترشحات برون ریز لوزالمعده می شود^(۱). دستگاه گوارش منشأ بسیاری از هورمونها می باشد و به عبارتی از آن میتوان به عنوان بزرگترین عضو درون ریز بدن نام برد. سه گروه عمده هورمونهای دستگاه گوارش عبارتند از: گاسترین، سکرین و کله سیستو کینین. نقش اصلی هورمونهای دستگاه گوارش در رابطه با هضم، جذب و حرکت مواد غذایی در طول دستگاه گوارش میباشد. این هورمونها باعث آزاد شدن آنزیمهای گوارشی نیز شده و هم چنین با تحریک ترشح اسید

اولین هورمونی که کشف شد، سکرین بود، یک واسطه شیمیایی که از اپیتلیوم روده کوچک در پاسخ به ترشحات اسید معده آزاد می گردید و وارد جریان خون شده و باعث آزاد

۱- استادیار گروه بیوشیمی

۲- مربی گروه آناتومی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد

گیرنده‌های کله سیستو کینین در بافت هدف دو دسته بوده و شامل گیرنده‌های B,A, CCK_B, CCK_A میباشند. گیرنده‌های CCK_A در لوزالمعده، کیسه صفرا و بعضی از هسته‌های مغزی وجود دارد. در حالیکه گیرنده‌های CCK_B در سلولهای عضلانی صاف جدار معده و نیز در بعضی از سلولهای مغزی یافت میشود. کله سیستو کینین یک ترکیب پپتیدی است که به عنوان یک هورمون و نیز به عنوان یک واسطه شیمیایی دارای نقشهای متفاوتی میباشد به این صورت که در بخشهای متعدد دستگاه گوارش به عنوان هورمون و نیز در سیستم عصبی مرکزی به عنوان یک واسطه شیمیایی عمل میکند.

کله سیستو کینین توسط سلولهای غدد مخاطی درون ریز بخش پروکسیمال روده کوچک پس از صرف غذا در جریان خون ترشح میشود^(۱).

تزریق CCK باعث آزاد شدن ترشحات خارجی غده پانکراس میشود و علاوه بر این انقباضات کیسه صفرا و ترشح انسولین نیز توسط CCK تحریک میشود^(۸).

CCK₈ و CCK₃₃ هر دو باعث تحریک ترشح انسولین میشوند^(۷). همچنین اشغال گیرنده‌های کله سیستو کینین توسط آنتاگونیستهای آن باعث عدم ترشح انسولین پس از صرف غذا در شرایط *in vivo* و *in vitro* میشود^(۹).

با توضیحات فوق هدف از این تحقیق بررسی اثر مستقیم کله سیستو کینین ۸ سولفات و غیر سولفات در جذب گلوکز توسط انتروسیتها بود. همچنین در این مقاله منظور از CCK₈ اکتاپپتید انتهایی کربوکسیل CCK₃₃ (هورمون اصلی کله سیستو کینین با ۳۳ اسید آمینه) است که در آن تیروزین شماره ۷ (از انتهای کربوکسیل) سولفات میباشد و در صورتیکه تیروزین آن سولفات نباشد به نام کله سیستو کینین ۸ (CCK₈) نامیده میشود. کله سیستو کینین ۸ سولفات حلالیت بیشتری در آب داشته، علاوه بر این تمایل آن به گیرنده‌های کله سیستو کینین در شرایط *in vitro* بیشتر از کله سیستو کینین غیر سولفات است.

روش بررسی

این مطالعه از نوع مطالعات تجربی بر روی حیوان آزمایشگاهی خو کچه هندی (Guinea Pig) می باشد که بین سالهای ۸۰-۱۳۷۷

کلریدریک و بیکربنات باعث حصول PH مطلوب در هر بخشی از دستگاه گوارش میشود.

بر اساس فرضیه نورو آندو کربینولوژی که یک هورمون توسط یک سلول ترشح میشود (One hormone, One cell). در سلولهای درون ریز دستگاه گوارش این فرضیه صحت ندارد به این دلیل که یک هورمون پپتیدی نظیر کالیستونین و یک آمین بیوزنیک مثل سروتونین در یک سلول منفرد سنتز میشوند. با استفاده از تکنیکهای ایمونوسیتوشیمیایی دو هورمون پپتیدی متفاوت که در یک سلول منفرد ساخته میشوند مشخص شده است^(۲). کله سیستو کینین (CCK) اولین هورمونی بود که در سال ۱۹۲۸ توسط Oldberg کشف گردید^(۳).

داستان کشف آن به این صورت بود که دو دانشمند فوق متوجه شدند که تزریق عصاره مخاط دئودنوم باعث انقباض کیسه صفرا در گربه گردید، سپس متوجه شدند که یکی از اعمال کله سیستو کینین انقباض کیسه صفرا میباشد.

کله سیستو کینین توسط سلولهای I مخاطی روده کوچک ترشح میشود و اولین بار توسط Jorpes Mutt در سال ۱۹۶۸ از روده کوچک خو کچه استخراج شد و توالی اسیدهای آمینه آن مشخص گردید^(۴). خیلی زود متوجه شدند که انواع کله سیستو کینین با ساختمانهای متفاوتی وجود دارد که همگی در ابتدا از یک ژن منفرد حاصل شده اند^(۵). فرمهای اصلی آن با توجه به تعداد اسیدهای آمینه ساختمان آنها عبارتند از

CCK₈, CCK₂₂, CCK₃₃, CCK₃₉, CCK₅₈: که همگی اشکال فوق در ۸ اسید آمینه انتهایی کربوکسیل آنها یکسان هستند (شکل ۱).

شکل ۱: ساختمان CCK₈ که شامل هشت اسید آمینه انتهایی

کربوکسیل CCK₃₃ است.

انجام گرفته است. در این تحقیق از خوکچه‌های هندی که وزن آنها بین ۵۷۰-۴۵۰ گرم بود استفاده شد. ابتدا با تزریق هیپنورم و هیپنول به ترتیب به مقدار 0.5 ml/kg و 0.25 ml/kg حیوان بیهوش شد و سپس با لاپاراتومی حفره شکم باز شد و با توجه به طول تقریبی روده کوچک در خوکچه نواحی پروکسیمال و دیستال روده مورد آزمایش جهت سنجش جذب گلوکز قرار گرفت. طول تقریبی برشها ۲ سانتی متر بود و میزان جذب گلوکز در برشهای برداشت شده توسط ترانسپورت چمبرهای کوچک (Mini transport chambers) و نیز ترانسپورت و چمبرهای بزرگ (Large transport chambers) اندازه‌گیری گردید (شکل‌های ۲ و ۳).

شکل ۲: ساختمان ترانسپورت چمبر کوچک

- ۱- نیمه لومینال چمبر - ۲- نیمه سروزال چمبر - ۳- نایلون (PVC)
- ۴- تور پلاستیکی متخلخل - ۵- برش روده - ۶- منفذ تماس بین بخش اومینال و سروزال که توسط برش روده کوچک بهم مرتبط می باشند.

این متد اولین بار توسط Lautherbach در سال ۱۹۹۷ ابداع شد (۱۰). هر چمبر دارای دو نیم سل یکی لومینال و دیگری سروزال میباشد، نزدیک به انتهای چمبرز منفذی به قطر 0.5 سانتی متر وجود دارد که بافت روده در این محل قرار گرفته و دو نیمه چمبرز بهم بسته میشوند بطوری که یکی نیمه لومینال است که محلول گلوکز $2/5$ میلی مولار به میزان $200 \mu\text{l}$ (میکرولیتر) به آن اضافه شد و نیمه سروزال حاوی محلول بافر فاقد گلوکز است. سپس به مدت ۴۵ دقیقه چمبرزها در حمام شیشه‌ای آبگرم قرار گرفته پس از ۴۵ دقیقه میزان گلوکز جذب شده از نیم سل لومینال به نیم سل سروزال مورد سنجش قرار گرفت (شکل ۲). جهت سنجش گلوکز از کیت Boehringer و با تکنیک نورسنجی (Spectrophotometer) استفاده شد که میزان گلوکز جذب شده بر حسب نانومول (nmoles) با استفاده از مکانیسم آنزیمی هگزوکیناز و G6PD (گلوکز ۶ فسفات دهیدروژناز) بدست آمد.

در چمبرزهای شاهد به نیم سل لومینال گلوکز با غلظت $2/5$ میلی مولار و به نیم سل سروزال منحصراً محلول بافر فاقد گلوکز (Buffer free glucose) اضافه گردید. در چمبرزهای تجربی به نیم سل لومینال محلول $2/5$ میلی مولار گلوکز اضافه گردید ولی در نیم سل سروزال محلول بافر فاقد گلوکز و دارای هورمون CCK_{8-s} و یا CCK₈ با غلظت $0.1 \mu\text{M}$ (یکدهم میکرومولار) افزوده شد.

شکل ۳: ساختمان ترانسپورت چمبر بزرگ

- پس از ۴۵ دقیقه انکوباسیون در حمام شیشه‌ای با دمای 37°C سانتی گراد مقدار گلوکز در هر یک از نیم سل‌های لومینال و سروزال مورد سنجش قرار گرفت.

بافت روده و نیز موجود بعضی از پپتیدازهای آزاد شده از بافت روده که باعث تخریب هورمون میشوند، غلظت فوق انتخاب گردید.

جدول (۱) نتایج یک آزمایش تیپیک با غلظت یک میکرومولار CCK_{8-s} اضافه شده به نیم سل سروزال را نشان می‌دهد. در این آزمایش CCK_{8-s} باعث مهار جذب گلوکز به مقدار ۳/۵±۶ درصد شد. ضمناً CCK_{8-s} مصرف شده در این آزمایش خالص و تجارته بود.

ب: نتایج آزمایشات با کله سیستوکینین ۸ غیرسولفات
(CCK₈) که تفاوت آن با CCK_{8-s} عدم وجود گروه سولفات در تیروزین شماره ۲۷ (در مقایسه با CCK₃₃) می باشد. ابتدا CCK₈ با غلظت یک میکرومولار بکار رفت ولی جهت ممانعت از جذب گلوکز توسط این هورمون نیاز به افزایش غلظت هورمون تا ۴ میکرومولار بود دلیل اصلی آن هیدروفوب بودن CCK₈ در مقایسه با CCK_{8-s} بود که در شرایط *in vitro* حلالیت کمتر و مقدار بیشتری از هورمون به دیواره‌های ترانسپورت چمبرز چسبندگی پیدا میکند.

با استفاده از ترانسپورت چمبرزهای بزرگ با حجم MI ۶۰۰ (میکرولیترا) که در آنها هر برش هم به عنوان شاهد (در ۴۵ دقیقه اول انکوباسیون در دمای ۳۷°) و هم به عنوان تجربی (own) control as در ۴۵ دقیقه دوم انکوباسیون پس از افزودن CCK_{8-s} عمل میکند ثابت کردیم که کاهش جذب گلوکز توسط کله سیستوکینین ۸ بوده و ارتباطی به تفاوت ذاتی بین دو برش مجاور هم در میزان جذب گلوکز ندارد.

نتایج

الف: کله سیستوکینین ۸ سولفات (CCK_{8-s}) در ۸ اسیدآمین
انتهای کربوکسیل نظیر کله سیستوکینین ۳۳ بوده و تیروزین شماره ۲۷ آن (در مقایسه با موقعیت اسیدآمین شماره ۲۷، در) CCK₃₃ دارای گروه سولفات است.

CCK_{8-s} با غلظت ۱ میکرومولار (1μM) در بخش سروزال چمبرزهای کوچک بکاربرده شد. غلظت یک میکرومولار یک غلظت انتخابی بوده ولی با توجه به غلظت هورمون‌ها در شرایط فیزیولوژیک که بین ۱۰^{-۹} تا ۱۰^{-۱۱} مولار می‌باشد بیشتر بود لکن در شرایط *in vitro* جهت عبور هورمون از لایه های مختلف

جدول (۱): نتایج یک آزمایش تیپیک با CCK_{8-s} یک میکرومولار اضافه شده به نیم سل سروزال (در تجربی) در مقایسه با شاهد (بدون CCK_{8-s} در نیم سل سروزال) در یک خو کچه

برشهای جفت بافت روده از حیوان	نیم سل سروزال گلوکز جذب شده بر حسب نانومول ممانعت از جذب گلوکز	درصد
شاهد تجربی CCK _{8-s}	۱۱۶ ۶۶	۴۳
شاهد تجربی CCK _{8-s}	۱۲۹ ۷۳	۴۳
شاهد تجربی CCK _{8-s}	۱۱۵ ۶۴	۴۴
شاهد تجربی CCK _{8-s}	۱۰۴ ۶۲	۴۰
شاهد تجربی CCK _{8-s}	۱۱۶ ۵۰	۵۶
شاهد تجربی CCK _{8-s}	۸۸ ۴۴	۵۰

P<0.001 Mean±SD = 46±5/3%

جدول ۲: نتایج یک آزمایش تیپیک با CCK₈ چهار میکرومولار اضافه شده به نیم سل سروزال (تجربی) در مقایسه با شاهد (بدون CCK₈ در

نیم سل سروزال) در یک خوکچه

نیم سل سروزال		برشهای جفت بافت روده حیوان
درصد ممانعت از جذب گلوکز	گلوکز جذب شده بر حسب نانومول	
۵۲	۸۲	شاهد
	۳۸	تجربی (CCK ₈)
۴۷/۶	۸۴	شاهد
	۴۴	تجربی (CCK ₈)
۶۳	۱۵۵	شاهد
	۵۷	تجربی (CCK ₈)
۵۲/۷	۲۹۲	شاهد
	۱۳۸	تجربی (CCK ₈)

P<0.001 Mean±SD = 46±5/3%

ج : نتایج آزمایش CCK_{8-s} با ترانسپورت چمبرز بزرگ

شکل (۴) اثر مهارکنندگی CCK_{8-s} را با غلظت یک میکرومولار که در دقیقه ۴۵ به نیم سل سروزال افزوده شده را نشان میدهد . در این آزمایش تیپیک CCK_{8-s} باعث مهار جذب گلوکز به مقدار ۴۰ ±٪/۴/۵ شده است .

مانتیول نشاندار (۱۴ c) و نیز پلی اتیلن گلیکول نشاندار 3H(PEG) به عنوان مواد غیر قابل متابولیزه بکار رفت . این دو ترکیب به عنوان شناساگر جهت سالم بودن بافت مورد آزمایش بکار رفت . اثر مهارکنندگی CCK_{8-s} در جذب بلافاصله پس از افزودن CCK_{8-s} به نیم سل سروزال بوجود آمد .

شکل ۴: نقش ممانعت جذب گلوکز توسط CCK_{8-s} (a) و مقایسه آن با شاهد

(b) در ترانسپورت چمبرز بزرگ

د : نتایج آزمایش CCK₈ با ترانسپورت چمبرز بزرگ

شکل (۵) اثر مهارکنندگی CCK₈ با غلظت چهار میکرومولار اضافه شده به نیم سل سروزال پس از ۴۵ دقیقه (پایان دور شاهد) را نشان میدهد . CCK₈ باعث مهار جذب گلوکز به مقدار ۴۵٪ شد . در این آزمایش نیز اثر مهارکنندگی CCK₈ پس از افزودن آن به نیم سل سروزال سریع بود . از نظر آماری از t-test یک دم (one tail test) استفاده شده است .

شکل ۵: نقش CCK₈ در ممانعت از جذب گلوکز در ترانسپورت چمبرز بزرگ

بحث

انتروسیتها شده است .

CCK_{8-s} و CCK₈ باعث تغییرات انقباضات آنروم میشود که یک پدیده پیچیده‌ای از نظر مکانیسم عمل کله سیستو کینین ۸ روی گیرنده‌های خود در دستگاه گوارش می باشد^(۱۴) .

با استفاده از آتروپین در عضلات جدا شده دستگاه گوارش میتوان انقباضاتی نظیر انقباضی که CCK₈ روی عضلات جدار کیسه صفرا نشان میدهد بوجود آورد^(۱۵) . مزیت بکاربردن ترانسپورت چمبرز، حذف بعضی از عوامل نظیر تغییرات جریان خون، انقباضات عضلات صاف، ترشح بعضی از هورمونها در حین جراحی میباشد که همگی عوامل فوق میتوانند باعث تغییرات در جذب گلوکز توسط انتروسیتها بشوند . از جمله عوامل غیرمستقیم شرکت کننده در ممانعت جذب گلوکز توسط سلولهای انتروسیت میتوان از پروستاگلاندینهای آزاد شده از بافت ساب موکوزال جدار روده نام برد^(۱۶) .

ترشح انسولین از سلولهای بتا پانکراس^(۱۷) و سوماتواستاتین حاصله از گره‌های عصبی موجود در روده از جمله عوامل بالقوه‌ای هستند که قادرند باعث کاهش جذب گلوکز توسط انتروسیتها بشوند^(۱۸) .

در هنگام جراحی روده، پروستاگلاندینها آزاد میشوند Dempster & Kellett با استفاده از ایندومتازین نشان دادند که جذب مونوساکاریدها توسط انتروسیتها با ترشح پروستاگلاندین E₂(PGE₂) از لایه ساب موکوزال جدار روده کاهش می یابد^(۱۶) .

در تحقیقات انجام شده توسط Pennington و همکاران (۱۹۹۴) نشان میدهد که CCK_{8-s} باعث تغییر در انتقال یونها از خلال غشاء آنتروسیت نشده است^(۱۷) . ولی تحقیقات Kachur در سال ۱۹۹۱ نشان داده است که CCK₈ باعث افزایش پتانسیلهای بیوالکتریک در انتروسیتها شده و متعاقباً جذب گلوکز توسط انتروسیتها کاهش مییابد^(۱۹) .

Hirsh و همکاران (۱۹۹۶) نشان دادند که CCK₈ به عنوان یک مهارکننده جذب گلوکز نتیجه یک فیدبک منفی است که باعث عدم افزایش قندخون بلافاصله پس از صرف غذا می شود^(۱۸) . همچنین غلظت CCK₈ پلاسمایی پس از صرف غذا بحدی است

در این تحقیق کله سیستو کینین ۸ سولفات (CCK_{8-s}) و غیر سولفات (CCK₈) به عنوان هورمون در سیستم *in vitro* و اثرات آن در جذب گلوکز توسط انتروسیتها بررسی گردید . تحقیقات ما بر روی کله سیستو کینین ۳۳ (CCK₃₃) و کله سیستو کینین ۴ (CCK₄) منحصراً ۴ اسید آمینه انتهای کربوکسیل هورمون اصلی (نشان داد که این دو ترکیب قادر به کاهش جذب گلوکز در شرایط *in vitro* نبوده ولی CCK_{8-s} و CCK₈ باعث مهار جذب گلوکز در برشهای بخش پروکسیمال و دیستال روده کوچک تا بیش از ۴۵٪ گردید^(۲۰) .

کله سیستو کینین دارای دو گیرنده می باشد که به نام گیرنده‌های CCK_A و CCK_B مشهورند . گیرنده‌های کله سیستو کینین نه تنها در دستگاه گوارش بلکه در سیستم عصبی نیز وجود دارد . این گیرنده‌ها اولین بار در سلولهای ترشحی پانکراس کشف گردید که به نام گیرنده‌های A (رستپور CCK_A) نامیده شد، متعاقب آن گیرنده‌های دیگری در سلولهای مغز کشف گردید که به نام گیرنده‌های B (رستپور CCK_B) نامیده شد^(۱۱) .

دو گیرنده باهم تفاوتی از نظر پاسخ به آگونیستها و آنتاگونیستها دارند ولی دارای تشابهاتی نیز هستند . از جمله تمایز آنها میل ترکیبی متفاوت این دو گیرنده جهت اتصال به CCK₈ و CCK_{8-s} میباشد . گیرنده‌های A کله سیستو کینین دارای ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ برابر تمایل به CCK_{8-s} دارند در صورتی که گیرنده‌های B کله سیستو کینین تمایل یکسانی به CCK_{8-s} و CCK₈ دارند^(۱۲) . تحقیقات *in vivo* انجام شده روی عضلات کیسه صفرا نشان میدهد که قسمت عمده گیرنده‌های کله سیستو کینین که باعث انقباض و ترشح صفرا شده است گیرنده‌های A هستند ولی در شرایط *in vitro* هر دو گیرنده A و B باعث انقباض سلولهای عضلانی کیسه صفرا شده است^(۱۳) .

در این تحقیق اثر مهارکنندگی گلوکز در انتروسیتها روده ممکن است مستقیماً روی سلولهای انتروسیت باشد یا بطور غیرمستقیم به علت تغییرات اولیه روی سلولهای هدف (بجز انتروسیت) بوده که نتیجه آن کاهش جذب گلوکز توسط

صرف غذا ممانعت بعمل آید و خلاصه اینکه تنها ترشح انسولین عامل کنترل کننده میزان گلوکز خون نبوده بلکه CCK_8 به عنوان یک هورمون دستگاہ گوارش تنظیم کننده مهم دیگری در کنترل میزان قندخون بوده که با مکانیسم کاهش جذب گلوکز توسط روده ایفای نقش میکند .

که به راحتی از جذب گلوکز ممانعت میکند. بنابراین نقش پیچیده‌ای که سیستم هورمونی و عصبی موجود در بخش پروکسیمال و دیستال روده دارا است باعث کنترل غلظت گلوکز خون میشود. هم چنین ترشح CCK_8 باعث تأخیر در تخلیه محتویات معده (chyme) در روده کوچک میشود و این خاصیت CCK_8 سبب میشود که از افزایش ناگهانی گلوکز خون پس از

References:

1. Bayliss, W.M. and Starling. *The mechanism of pancreatic secretion*. J. Physiol 1402. 28: 325-353.
2. Solica E. C. Capella R. Buffa N. Frigerio, L. Usellini and R. Fiocca. *Morphological and functional classification of endocrine cells and related growths in the gastrointestinal tract*. In Gastrointestinal hormones, ed. G.B.J. New York: Raven Press, 1980 Glass; 1-17.
3. Ivy, A.C. and E.A. Oldberg. *A hormone mechanism for gallbladder contraction and evacuation* Am. J. Physiol 1928. 86: 599-618.
4. Mutt, V., Jorpes, J.E. *Structure of porcine Cholecystokinin - Pancreozymin*. Eur. J. Biochem 1968 6: 156-162.
5. Deschenes R.J. R.S. Haun C.L. Funckes and J. E. Dixon. *A gene encoding rat cholecystokinin. Isolation nucleotide sequence and promoter activity*. J. Biol. Chem. 1985. 260: 1280-1286.
6. Williams J. A. *Cholecystokinin: A hormone and neurotransmitter*. Biomed. 1982 Res. 3: 107-115.
7. Rushakoff R.J. I.D. Goldfine, J.C. Carter and R.A. Lidde. *Physiological concentrations of cholecystokinin stimulate amino acid induced insulin release in humans*. J. Clin. Endocrinol. Metab. 1987. 65: 395-401.
8. Zawalich, W.S. and V.D. Diaz. *Asperlicin antagonized stimulatory effects of cholecystokinin on isolated islets*. Am. J. Physiol. 1987. 252: E 370-E374.
9. Rossetti L., G. I. Schulman and W.S. Zawalich. *Physiological role of cholecystokinin in meal-induced insulin secretion in conscious rats*. Diabetes 1987. 36: 1212-1215.
10. Lauterbach, F. *Passive permeation of luminal and basolateral membrane in the isolated mucosal epithelium of guinea pig small intestine*. Naunyn-Schmiedberg's Arch. Pharmacol. 1977. 297: 201-212.
11. Wank S. *Cholecystokinin receptors*. Am. J. Physiol. 269 Gastrointest. Liver Physiol. 1995. 32: G 628-G646.
12. Wank S. G. *Protein Coupled receptors in gastrointestinal physiology*. CCK receptors: an exemplary family. Am. J. Physiol. 274. Gastrointest. Liver Physiol. 1998. 37: G 607-G613.
13. Grider J. R. and G.M. Makhlof. *Distinct receptors for CCK and gastrin on muscle cells of stomach and gallbladder*. Am. J. Physiol. 1990. 259: G184-G190.
14. Kantoh M. Takahashi T., Jusunoki M. Yamamura, T. and Utsunomiya. *Dual action of cholecystokinin octapeptide on guinea pig antrum*. Gastroenterology 1987. 92: 376-382.
15. Takinami Y. Yuki H. Nishida A. Akuzawa S., Uchida A. Takemoto Y. Ohta M. Saton M. Semple G. and Miyata, K. *YF 476 is a new potent and selective gastrin/ cholecystokinin-B receptor antagonist in vitro and in vivo*. Aliment. Pharmacol. Ther. 1997. 11: 113-120.
16. Dempster J.A. and Kellett G.L. *A submucosal mechanism of action for prostaglandin E2 on hexose absorption and metabolism in mouse intestinal*. J. Physiol. 1992. 453: 449-459.
17. Pennington A.M. Gorpe C.P. Kellett G.L. *Rapid regulation of rat jejunal glucose transport preparation*. J. Physiol. 1994. 478.2: 187-193.
18. Hirsh Andrew, J. Raymond Tsang, Srinu Kammila and Chris I., Cheeseman. *Effect of cholecystokinin and related peptides on jejunal transepithelial hexose transport in the Sprague-Dawley rat*. Am. J. Physiol. 1996. 271. Gastrointest. Liver Physiol 34: G 755-G761.
19. Kachur J. F. Phillips G.S. and Gaginella T.S. *Neuromodulation of guinea pig intestinal electrolyte transport by cholecystokinin octapeptide*. Gastroenterology 1991. 100: 344-349.
20. Tabar M. and Burdett K. *CCK8 sulfated inhibited intestinal glucose transport*. Biochem. Soc. Trans 1995. 23: 5925.